

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН
ДАДАЛ СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ТӨВИЙН ЭРХЛЭГЧИЙН ТУШААЛ

2026 оны 04 сарын 17 өдөр

Дугаар А/19.

Баян-Овоо

「 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн
дотоод журам батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж түүний удирдлагын тухай хуулийн 67 дугаар зүйлийн 67.5 дахь заалт, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухайн хуулийн 27 дугаар зүйл, 28 дугаар зүйлийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх явцад ажилтнуудын амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн ослоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор "Ажилчдын аюулгүй ажиллагааны дотоод зааварчилгаа"-г нэгдүгээр хавсралтаар баталсугай.

2.Дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй хариуцсан ажилтанд үүрэг болгосугай:

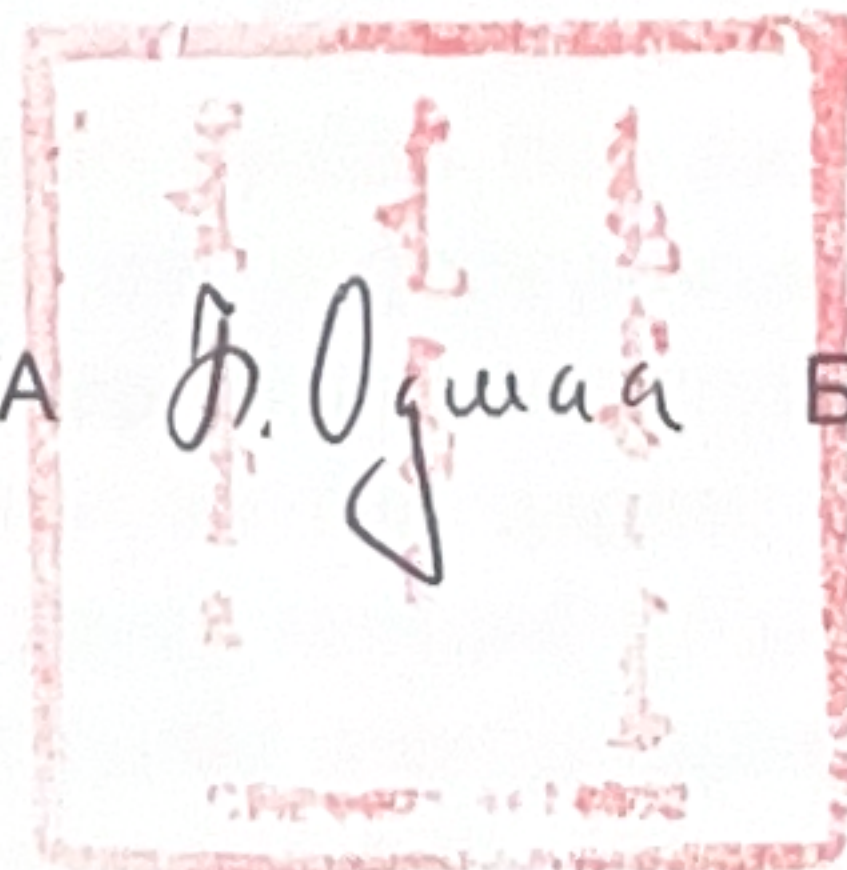
2.1.Ажилтнуудад өдөр тутам болон ажлын байран дахь аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг тогтмол өгч, бүртгэл хөтлөх

2.2.Эмнэлгийн ажилчдыг хувийн хамгаалах хэрэгсэл (маск, бээлий, халад г.м)-ээр бүрэн хангаж, хэрэглээнд хяналт тавив

2.3.Цахилгаан хэрэгсэл, хүчилтөрөгчийн баллон, лабораторийн тоног төхөөрөмжтэй ажиллах үеийн аюулгүй байдлыг хангах

3.Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй хариуцсан ажилтан (Б.Эрдэнэзул)-д даалгасугай.

ДАРГА *Б.Одмаа* Б.ОДМАА

1. ЖУРМЫН ЗОРИЛГО, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

- 1.1. Энэхүү журмаар ЭМТ-ийн нийт ажилтан албан хаагч нар ажил албан үүргээ гүйцэтгэх явцад хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг хангах, ажилчдын эрүүл, зохистой орчныг бүрдүүлэх, тэдгээртэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.
- 1.2. Ажилтан болон гэрээт байгууллагын ажилтан албан хаагчид нь энэхүү журам болон Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хууль болон эмнэлгийн аюулгүй ажиллагааны дүрэм, барилгад тавигдах шаардлага, үйл ажиллагаа эрхлэх журам болон үе шатны ажил тус бүрд холбогдох бусад холбогдох дүрэм, журмыг мөрдлөг болгоно. Энэхүү журмыг нийт ажилчид дагаж мөрдөх үүрэгтэй.
- 1.4. Энэхүү журмын хэрэгжилтэнд Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй хариуцсан ажилтан тавина.
- 1.5. Энэхүү журмыг зөрчсөн ажилтан, гэрээт ажилтан болон барилгын талбайд зөвшөөрлийн дагуу нэвтэрсэн бусад этгээд зөрчсөн бол Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, дотоод журам, байгуулсан гэрээг үндэслэн хариуцлага ногдуулна.
- 1.6. Шаардлагатай гэж үзвэл ажлын шат дамжлага /үе шатны ажил/ тус бүрд дагаж мөрдөх журмыг ХАБЭА хариуцсан ажилтан боловсруулж захирлаар батлуулна.
- 1.7. Ажилчид болон бусад этгээд ажиллах нөхцөл болон ажлын байрны аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг сайжруулах болон үүнтэй холбогдох санал хүсэлтээ ХАБЭА хариуцсан ажилтанд гаргаж болно. ХАБЭА хариуцсан ажилтан хүсэлтийг хүлээн авч шаардлагатай гэж үзвэл санал боловсруулан захиралд танилцуулна.
- 1.8. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй гэдэг нь хөдөлмөрлөх явцад хүний ажиллах чадвар, эрүүл мэндийг хэвээр хадгалах, эрүүл аюулгүй нөхцөлийг бүрдүүлэхэд чиглэсэн нийгэм, эдийн засаг, зохион байгуулалт, техник технологи, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн арга хэмжээ, эмчлэх сувилах, нөхөн сэргээх, эрсдэлээс хамгаалах үйл ажиллагааг хэлнэ.

2 .НИЙТЛЭГ ШААРДЛАГА

- 2.1. Ажилтан бүр ажил эхлэхийн өмнө хамгаалах хувцас хэрэгслийг бүрэн гүйцэд зохих ёсоор өмссөн, ажиллах чадвартай, ажлын байрны аюулгүй байдлыг хянаж, тоног төхөөрөмжүүд, багаж хэрэгсэл, машин механизм болон ажлын бусад хэрэгсэлийн бүрэн бүтэн байдлыг сайтар шалгана. Эрсдэл үүссэн болон шаардлага хангахгүй нөхцөл үүссэн бол ахлах ажилтанд тухай бүр мэдэгдэж, шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсний үндсэн дээр ажлыг эхлүүлнэ.
- 2.2. Ажлын үе шат бүрт мөрдөгдөх аюулгүй ажиллагааг мөрдөж ажиллана.
- 2.3. Ажлын байранд болон ажлын цагаар согтууруулах ундаа, мансууруулах бодис хэрэглэсэн, мөн эрүүл мэндийн байдал хэвийн бус, өөрийгөө удирдан жолоодох чадваргүй этгээдийг ажилд гаргах, ажлын талбай руу нэвтрүүлэхийг хориглоно. Ажилтан ажиллахаар ирэхдээ ажил амралтын цагийг зөв зохицуулсан ажил үүргээ гүйцэтгэх чадвартай байх нөхцөлийг бүрэн хангасан

байна. Эрүүл мэндийн шалтгааны улмаас ажил үүргээ гүйцэтгэх боломжгүй бол удирдлагад мэдэгдэн, тусламж үйлчилгээ авна.

- 2.4. Ажилтан бүр эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ үзүүлэх чадварыг эзэмшсэн байна. Ажлын байрны ойролцоо анхны тусламжийн хайрцаг байршуулна. Осолд өртсөн ажилтанд анхан шатны тусламжийг үзүүлэн дараагийн шатны эмнэлэгт хүргэх боломжоор бүрэн хангасан байна.
  - 2.5. Ажилд шинээр орж байгаа ажилтан бүр урьдчилсан зааварчилгаа авч ажиллана
  - 2.6. Өдөр тутмын аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг авсны дараагаар ажилд гарна.
  - 2.7. Аюулгүй ажиллагааны сургалтад цаг тухай бүрт хамрагдана.
  - 2.8. Ажилтан бүр ажил олгогчийн баталсан жагсаалтын дагуу ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслээр бүрэн хангагдах ба тэдгээрийг бүрэн гүйцэт, зохих ёсоор зориулалтын дагуу өмсөнө.
  - 2.9. Ажлын байр өөрчлөгдөж нэг хэсгээс нөгөөд шилжин ажиллахдаа тухайн ажлын байрны аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа авсан байна.
  - 2.10 Ажилтан нь ажлын байрны тодорхойлолтод заагдсан ажил үүргээ гүйцэтгэх үед машин техник, тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын заавар, аюулгүй ажиллагааны зааврыг чанд сахиж ажиллана.
  - 2.11. Галын болон цахилгааны аюулгүй байдлыг бүрэн хангаж ажиллана.
  - 2.12. Ил гал гаргах, тамхи татах мөн оч үсэргэдэг тоног төхөөрөмж ажиллуулахыг хатуу хориглоно.
  - 2.13.Цахилгааны утсыг залгаж салгах гэх мэт үйлдлийг дур мэдэн үйлдэж, үйлдүүлэхгүй байх ба мэргэжлийн болон холбогдох хүмүүст мэдэгдэж наряд болон аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа авсны дараагаар үйлдэнэ.
  - 2.14.Ажилтан, барилгын бүсэд нэвтэрсэн бүх этгээд өөрийгөө болон бусдыг аюул эрсдэлд учруулахгүй байх бүх нөхцөлийг ханган ажиллах үүрэгтэй. Хөдөлмөрлөх үүргээ биелүүлэх явцад ам нас, эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөлөх нөхцөл бий болсон тохиолдолд аюулгүй байдлын дүрэм, журамд заасны дагуу шуурхай арга хэмжээ авна.
  - 2.15.Албан үүргээ гүйцэтгэх үедээ ажлын байраа эзэнгүй хаяж явахыг хориглоно. Зайлшгүй шаардлага гарсан тохиолдолд даргад мэдэгдэж зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр ажлын байрыг орхино. Ажлын цаг дуусмагц ажлыг зогсоож ойр орчмын аюулгүй байдлыг шалгаж талбайн эмх цэгцийг ханган, тоног төхөөрөмжийг зааврын дагуу унтраах буюу салгана.
  - 2.16.Ажиллах явцад тоног төхөөрөмжид эвдрэл, доголдол үүссэн тохиолдолд засвар үйлчилгээ хариуцсан ажилтанд мэдэгдэж засварласны дараа ажиллуулж болно гэсэн зөвшөөрлийн үндсэн дээр ажлыг үргэжлүүлнэ.
  - 2.17. Тоног төхөөрөмжийн хэвийн үйл ажиллагаа алдагдсан, засвар үйлчилгээ, тохируулга хийгдэж байгаа тохиолдолд анхааруулга тэмдэг байрлуулах ба энэ үүргийг засвар хийж буй засварчин хариуцна.
  - 2.18. Анхааруулах тэмдэг байрлуулсан орчимд хүрэх, нэвтрэх, дур мэдэн ажиллуулахыг хориглоно.
- 3. Ажилтны үүрэг:**
- 3.1. Ажилчид эрхэлдэг ажлынхаа мэдлэг мэргэжлийг байнга дээшлүүлж, ХАБЭА-г хангах талаар зохион байгуулагдах сургалтад сууж шалгалт өгч дүгнүүлнэ.

- 3.2. Шинээр ажилд орж буй ажилтан, өөр ажлын байранд шилжин ажиллаж буй ажилтанд тухай бүр, ажиллагсдад хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын давтан зааварчилгааг 6 сар тутам өгнө. ХАБЭА ажилтан сургалтын хөтөлбөрийг батлуулан хуваарийн дагуу сургалтыг явуулна. Шаардлагатай гэж үзвэл мэргэжлийн байгууллагаас зөвлөгөө, сургалт авч болно.
- 3.3. Дотоод журам, барилгын үйл ажиллагаа явагдаж буй зам талбайд аюулгүй ажиллагааны дүрэм заавар хэрхэн хэрэгжиж байгаа талаар өөрийнхөө болон хамт олныхоо үйл ажиллагаанд хяналт тавьж зөрчил дутагдлыг арилгах талаар өөрөөс шалтгаалах арга хэмжээг авах ба удирдах албан тушаалтанд мэдээлэх;
- 3.4. Машин техник, тоног төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагаа алдагдах, ашиглалт, аюулгүй ажиллагааны дүрэм, журам зөрчигдсөн зөрчил, илрэл гарсан тухай бүрд удирдах албан тушаалтанд яаралтай мэдэгдэх;
- 3.5. Анхан шатны тусламж үзүүлэх чадвартай байх.
- 3.6. ХАБЭА-г хангах талаар удирдлагын өгсөн үүрэг даалгаврыг цаг тухайд нь биелүүлэх.
- 3.7. Ажил үүргээ гүйцэтгэж дуусаад эмх цэгцийг сахиж хэрэглэсэн материалаа хурааж хэвших;
- 3.8. Эрүүл ахуйг чанд сахиж, хурц хордлогоос үргэлж сэргийлнэ.
- 3.9. Ахуйн ариун цэврийг сахиж байрлаж буй амралтын байрыг ээлжээр цэвэрлэнэ.
- 3.10. Эмнэлгийн орчин, машин бусад зөвшөөрөгдөөгүй талбайд тамхи татах ба ил гал гаргахыг хатуу хориглоно.
- 3.11. Хог хаягдлыг тусдаа түр хадгалах, хаях цэгийг тэмдэгжүүлсэн байх ба зориулалтын бус газар хог хаягдал хаяхыг хориглоно.
- 3.12. Заагдсан цэгээс бусад газар ил задгай бие засаж, угаадас, хог асгахыг хориглоно.
- 3.13. Ажлын байран дээр архидан согтууруулах ,мансууруулах бодис зэргийг зөөх, тээвэрлэх, хэрэглэхийг хатуу хориглоно. Ажлын байранд хооллох, ундлах тамхи татахыг хориглоно. Зөвхөн зориулалтын байр болон тамхи татах цэгт зөвшөөрнө.
- 3.14. Ажил үүргээ гүйцэтгэх явцдаа бусдын анхаарлыг сарниулах, чанга дуу чимээ гаргах, чихэвч зүүх, дэмий сэлгүүцэх, бусдад саад болох аливаа үйлдэл хийхгүй байх үүрэгтэй.

4. Ажил олгогчийн үүрэг:

- 4.1. Ажилчдыг төрийн эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон журмын дагуу эрүүл мэндийн хугацаат болон урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулна.
- 4.2. Нийт ажилчдад хагас жилд 1-ээс доошгүй удаа аюулгүй ажиллагааны давтан зааварчилгаа өгнө.
- 4.3. Дэвшилтэт техник технологи, хөдөлмөрийн шинэ арга барил нэвтрүүлэх, аюулгүй ажиллагааны дүрэм заавар өөрчлөгдөх, түүнчлэн цахилгаан эрчим хүч, дулаан хангамжын сүлжээ, машин тоног төхөөрөмжийн бүтэц, эд анги, ажиллах зарчим өөрчлөгдөх тухай бүрд энэ талаар холбогдох бүх ажилтанд аюулгүй ажиллагааны ээлжит бус зааварчилгаа өгсөн байна.
- 4.4. Ажлын байр, ажилтанд ажлын нарт өгөх өрөө, ажилтны ажилд ирэх буцах зам, аюултай хэсэг болон аюул осол гарч болзошгүй газруудад анхааруулах

тэмдэг, зурагт хуудас болон машин тоног төхөөрөмжийн аюулгүй ажиллагааны заавар санамжийг ил тод харагдах газарт ойлгомжтой байрлуулна.

5. Бусад: Ажил гүйцэтгэх үеийн аюулгүй байдал

- 5.1. Ажилчид нь зөвхөн өөрсдийн ажлын байрны тодорхойлолтонд заагдсан буюу тухайн ажил хариуцсан хүн ажлыг гүйцэтгэнэ. Зөвшөөрөлгүй ажил солих ээлж дарааллыг дур мэдэн өөрчлөхийг хатуу хориглоно.
- 5.2. Аюулгүй ажиллагааны зөрчил илэрсэн үед ХАБЭА-н ажилтанд мэдэгдэж зөрчлийг арилгах үйл ажиллагаа заавал хийнэ. Ажлын явцад өөрчлөх шаардлага гарвал заавал анх шийдвэр өгсөн ажилтанаар дамжуулан гүйцэтгэнэ.
- 5.3. Ажилтан бүр ажил эхлэхийн өмнө ажлын байр машин тоног төхөөрөмжийн аюулгүй байдал, ажилд хэрэглэгдэх багаж хэрэгсэл, тоноглолын гэмтэлтэй эсэхийг шалган хэрэв зөрчил илэрвэл ХАБЭА-н ажилтанд мэдэгдсэний дараагаар шуурхай арилгана.
- 5.4. Ажилтан нь өөрийн ажлын байрыг эзэнгүй орхихгүй байх, машин тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдал, хийж буй ажлын явцын талаарх мэдээллийг мэдсэн байх, ажлын байранд гадны хүн оруулахгүй байх үүрэгтэй.
- 5.5. Ажилтан бүр нь галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх, гал гарсан үед гал унтраах багаж хэрэгсэлтэй ажиллах, гал унтраах чадвар, мэдлэгийг эзэмшсэн байна. Ажлын байр болон үйлдвэрлэлийн талбайд ил гал гаргахыг, амархан шатах материал, тэсэрч дэлбэрэх материалыг ажлын байранд байлгахыг хориглоно.
- 5.6. Хөдөлгөөн дунд явах зам дээр хүн таарах мөн ойр хавьд таарах үед дуут дохио өгч анхааруулна. Ухрах хөдөлгөөн эхлэхийн өмнө гурван удаа дуут дохио өгөх ба ар тал нь жолоочид харагдах боломжгүй үед ухрах хөдөлгөөн хийхийг хориглоно.
- 5.7. Ажилтан нь машин механизм, цахилгаан тоног төхөөрөмж, дулааны шугам сүлжээний гэмтэл, гал түймэр, хүчтэй салхи шуурга зэрэг хүмүүс болон үйлдвэрлэлд осол хор хөнөөл учруулж болзошгүй аюул илэрвэл хабза-н ажилтан хариуцсан зохион байгуулагч нарт яаралтай мэдэгдэнэ.
- 5.8. Үзэгдэх орчин хязгаарлагдсан тоостой нөхцөлд хөдөлгөөнийг зогсоох, халтиргаа гулгаатай /бороотой, цастай/ замд онцгой наряд авч анхаарал болгоомжтой хөдөлгөөнд оролцож ажлаа гүйцэтгэнэ.
- 5.9. 1,5 метрээс дээш өндөрт ажиллах үед хамгаалах бүс хэрэглэх бөгөөд зориулалтын ажлын талбай байхгүй үед хашлагатай зориулалтын тавцан шат ашиглана. Аливаа зүйлийг өргөх буулгах мөн өндөрт ажил гүйцэтгэх үед багаж хэрэгсэл бусад зүйлс доош унаж болзошгүй аюултай бүсийг тогтоон шаардлагатай гэж үзвэл харуул, хаалт хашилт байрлуулна.
- 5.11. Ажилтан бүр осолд нэрвэгдэгсдэд үзүүлэх анхны тусламжийг үзүүлэх арга барил, мэдлэгийг бүрэн эзэмшсэн байна. Мөн өөрийн ажиллаж байгаа хэсэг нэгж бүрийн "Гамшгийн үеийн ажлын төлөвлөгөө"-г судалж мэдсэн байх шаардлагатай.
- 5.12. Ажилчид нь өөрийн ажлын байр болон эмнэлгийн талбайд элдэв бохир зүйл хаяж бохирдуулахгүй байх ажлын байрны соёлыг бүрэн хариуцаж ажиллана.